

Вебинар за земјите кандидати: Клучни новитети во областа на УПР по Самитот во Рига

Европска алијанса за практиканство

— 4 септември 2020 година

Во новото секојдневие, Европската фондација за обука (ЕТФ) и Европската алијанса за практиканство (ЕАФА) го организираа 5-тиот регионален семинар, во форма на вебинар, со цел да се дискутира за развојот на политиките во практиканството и учењето преку работа (УПР) во земјите кандидати за ЕУ. Околу 70 учесници, учествуваа во виртуелниот настан вклучително и членови на ЕАФА, засегнати страни на ниво на ЕУ, социјални партнери, претставници на Европската мрежа на практиканти и други релевантни чинители во секторот за европско стручно образование и обука (СОО).

Ксавиер Матеу де Кортада, раководител на Одделението за политики при ЕТФ, го најави настанот со осврт на случувањата во земјите кандидати во периодот од декларацијата во Рига, од 2015 година наваму, со која беше договорен нов пакет на среднорочни конкретни резултати за 2015-2020 г. во спроведувањето на СОО. Денес, земјите кандидати постигнаа импресивен напредок во сите области дефинирани со Декларацијата, истовремено демонстрирајќи значителен и зголемен интерес за УПР.

Норберт Шебел, тимски раководител во Генералниот директорат за вработување, социјални прашања и вклучување на Европската комисија, ги потенцираше новите европски политики во областите на вработувањето и вештините на младите, како и во доквалификацијата и преквалификацијата на возрасните, вклучително и поддршката за вработување на млади и новиот Пакт за вештини во рамките на новата Европска агенда за вештини. Како мрежа на 300 членови од повеќе засегнати страни, ЕАФА е посветена на зајакнување на квалитетот, понудата и имиџот на практиканството во Европа и промовирање на мобилноста на практикантите.

ПРВ ПАНЕЛ ЗА КЛУЧНИТЕ НОВИТЕТИ ВО АЛБАНИЈА И СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

На првата панел дискусија, која беше посветена на последните национални реформи во Албанија и Македонија, присуствуваа Ејвис Гишти, генерален директор на Националната агенција за образование, стручно оспособување и квалификации на Албанија при Министерството за финансии и економија на Албанија и Зоран Јовчевски, советник во Центарот за стручно образование и обука „Гоце Делчев“ во Северна Македонија. Двајцата претставници ги истакнаа клучните достигнувања во развојот и спроведувањето на УПР, вклучително и реформите и новите регулативи, развојот на дуалното образование и заедничката улога на училиштата и компаниите.

European
Commission

АЛБАНИЈА

- Новата Стратегија за вработување и вештини 2014-2020 беше продолжена до 2022 година. Стратегијата има за цел да ги зајакне врските помеѓу учењето и работата, олеснувајќи го преминот од образованието кон работа.
- Во 2017 година, беше имплементирана нова национална правна рамка, која ги дефинираше стандардите за квалитет, постапките и одговорностите на сите засегнати страни вклучени во развојот и спроведувањето на УПР.
- Предвидено е зголемено учество на социјалните партнери преку реактивирање на Националниот совет за СОО во 2019 година и поголема застапеност на приватниот сектор во одборите на давателите на услуги.
- Изготвени се и планови за формирање на најмногу 10 секторски комитети (СК). Во моментот, се пилотира првиот СК.

СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

- Од 2015 година наваму, тригодишното и четиригодишното стручно образование се реформирани, со зајакнување на елементот на УПР. Во четиригодишното образование вклучени се околу 90% од вкупниот број ученици во СОО.
- Беше усвоен концептот за процесот на УПР, чија цел е да обезбеди основни информации и насоки за имплементација на СОО и УПР.
- Се охрабрува зајакнување на соработката помеѓу училиштата и компаниите, особено со цел квалификациите да ги одразуваат потребите на деловните субјекти.
- Донесена е програма за здравје и безбедност при работа, со која се предвидува сите практиканти да поминат задолжителна обука пред да започнат со делот од програмата за УПР.

ВТОР ПАНЕЛ ЗА КЛУЧНИТЕ НОВИТЕТИ ВО ЦРНА ГОРА, СРБИЈА И ТУРЦИЈА

На втората панел дискусија, која ги потенцираше неодамнешните развојни политики во Црна Гора, Србија и Турција, присуствуваа Ана Марковиќ, раководител на Одделот за образование и поддршка на членови при Сојузот на работодавачи на Црна Гора, Мирјана Ковачевиќ, раководител на Центарот за образование и директор на Академијата при Трговско-индустриската комора на Србија и Сулејман Акгул, раководител на Одделот за стручно образование преку работа при Генералниот директорат за СОО на Министерството за национално образование на Турција. Тројцата претставници го презентираа постигнатиот напредок во областите на дуалното образование и соработката меѓу приватниот и јавниот сектор и во усвојувањето на УПР, вклучително и новите реформи и регулативи.

ЦРНА ГОРА

- Со измените на Законот за стручно образование (2017) беа воведени: права и обврски на партнерите на СОО; писмен договор помеѓу практикантот и училиштето; минимална плата за практикантите; и акредитирани програми за обука за обучувачи во компаниите.
- Статистичките податоци покажуваат дека бројот на учениците во тригодишното дуално образование е во постојан пораст од 2017 година наваму.
- Улогата на здруженијата на работодавачи ќе се зајакне во однос на акредитацијата на работните места и оценувањето на учениците.

СРБИЈА

- Два клучни закони за дуално образование беа целосно имплементирани во септември, 2019 година. Амандманот од 2020 година има за цел да го олесни учеството на компаниите во програмите за УПР.
- Изработен е генерален план за „имплементација на дуалното образование“. Планот содржи информации за процесот, одговорностите и мониторингот на дуалното образование.
- Започната е анализа на трошоците и придобивките и истата ќе се користи да привлече повеќе компании да учествуваат во дуалното образование.

ТУРЦИЈА

- Практичната обука беше вклучена во рамките на задолжителното образование и центрите за стручно образование беа реструктурирани во формални институции за средно образование.
- Воведена е јавна финансиска поддршка за компаниите кои вработуваат практиканти.
- Беа направени видео записи од теоретските завршни и мајсторски е-испити и стручните испити.
- Во првата половина на 2020 година, беше спроведена анализа на трошоците и придобивките во соработка со ЕТФ.

КЛУЧНИ ИНТЕРВЕНЦИИ НА СТЕФАН ТОМАС (ЕТФ) И САФЕТ ГЕРХАЛИЈУ (ИНВЕСТИЦИСКИ ФОРУМ НА ШЕСТЕ КОМОРИ ОД ЗАПАДЕН БАЛКАН)

Поради очигледниот напредок постигнат во изминатите пет години од потпишувањето на декларацијата во Рига, ЕТФ им оддаде признание на земјите кандидати за вложениот труд и значајните достигнувања. **Стефан Томас**, специјалист за политики и системи на СОО при ЕТФ, истакна дека, сега како никогаш порано, од клучно значење е да се обезбеди внимателен мониторинг и добра соработка на засегнатите страни. **Сафет**

Вработување
, социјални
прашања и
вклучување

European
Commission

Герхалиу генералниот секретар на Инвестицискиот форум на шесте комори од Западен Балкан, го истакна значењето на соработката и дијалогот во јавно-приватното партнерство. За да се овозможи полесен премин од образованието кон работните места, потребна е поголема свесност за можностите на СОО кај деловната заедница како и меѓу младите и нивните родители.

Oliver Diehl

*„Во време на економски превирања,
секторот за СОО
одново се докажува како спасоносен“*

Оливер Диел, помошник секторски раководител во Претседателството на ЕУ при Федералното министерство за образование и истражување во Германија

СТРАТЕШКИ ПОГЛЕДИ НА ПРЕТСЕДАТЕЛСТВОТО НА ЕУ - ИДНИНАТА НА УПР И ПРАКТИКАНСТВОТО ВО ЕВРОПА

Оливер Диел помошник секторски раководител во Претседателството на ЕУ при Сојузното министерство за образование и истражување во Германија, ги истакна приоритетите на актуелното претседателство во областа на СОО: иновативно и флексибилно стручно образование, нова култура и доживотно учење, одржливост и еколошко стручно образование и интернационализација. Д-р Диел оптимистички забележа дека поради исклучителната адаптивност, СОО е во состојба да ја поддржи Европа во преквалификацијата и доквалификацијата на својата работна сила и да помогне во постпандемското економско закрепнување.

ЗАКЛУЧОЦИ И ПОСЛЕДНА ПОКАНА

Во завршното обраќање, **Ксавиер Матеу де Кортада** ја наведе заложбата на ЕТФ за целосен придонес кон целите на европската политика како и дека истата ќе продолжи да го поддржува зголеменото учество на земјите кандидати. Како заклучок, **Норберт Шебелја** нагласи важноста на СОО во новото секојдневие и ги поздравил иновациите што произлегоа во текот на вебинарот – особено презентираниите анализи на трошоците и придобивките. На крајот, сите учесници беа поканети на настанот во организација на ЕАФА, во рамки на Европската недела на стручни вештини, на 9-10 ноември: *Практиканството и двојната еколошка и дигитална транзиција: претстојни предизвици и можности.*

Се покануваат учесниците да ги следат виртуелните настани во рамки на [Европската недела на стручни вештини, 09-13 ноември, 2020 година](#). #DiscoverYourTalent #EUVocationalSkills

#ApprenEU

Повеќе информации за ЕНСВ може да најдете [овде](#) Зачленете се во нашата група на LinkedIn [овде](#)

Пријавете се за да добивате тримесечен билтен на ЕАФА

- За членови на ЕАФА [овде](#)

- За сите кои не се членови на ЕАФА [овде](#)